

Dog-Life
hondenschool
• opvoeding & training
• behendigheid
• gedragstherapie

Voorkomen is beter....

Enige tijd geleden ontving ik van een hondeneigenaar onderstaand berichtje. Bij het borstelen of spelen kunnen zich wel eens problemen voordoen. Vaak reageren hondeneigenaren verkeerd op het gedrag van hun hond.

Mijn hond 'Yasko' hapt in mijn handen als hij gekamd of afgedroogd wordt. Ik denk dat hij hapt vanwege een schrik- of pijnreactie en dat vind ik niet acceptabel. Yasko heeft dan mijn hand te pakken en ik vind dat dat dus absoluut niet mag. Hij doet het niet vaak, maar toch, n keer is al te veel en n keer in de zoveel weken z ker! Ook hapt hij naar mijn handen wanneer ik met hem aan het spelen ben. Sommige mensen adviseren om hem fysiek flink aan te pakken, maar dat lijkt me niet d oplossing. De dierenarts adviseerde om hem te castreren zodat hij minder macho is. Ik vraag me af of dit probleem daarmee verholpen kan worden. Kortom: ik weet niet wat wijsheid is en wat er aan gedaan kan worden.

Yvonne

Ten eerste heb ik Yvonne aangeraden om met Yasko naar de dierenarts te gaan om uit te sluiten dat Yasko daadwerkelijk pijn heeft als hij aangeraakt wordt. Een oorontsteking of kiespijn wordt door eigenaren niet altijd herkend. Gelukkig was er met Yasko niets aan de hand.

Snappen

Het happen van Yasko naar de hand van Yvonne tijdens het borstelen is aangeleerd gedrag. Dit gedrag hoeft je als baas inderdaad niet te accepteren. Echter, je hond voor dit gedrag straffen is lastig, om twee redenen:

1. De straf die aan Yasko gegeven wordt moet ook door hem daadwerkelijk als straf ervaren worden. Wanneer je het moeilijk vindt een hond te straffen, dan zal je iets doen waarvan je zelf vindt dat het een straf is. Waarschijnlijk is het dan geen 'echte' straf voor je hond.
2. De gegeven straf moet door Yasko ook gekoppeld worden aan het foute gedrag. Ervaring leert dat een heleboel honden niet weten waarvoor ze gestraft worden. Straf heeft dan geen zin, het ongewenste gedrag wordt er niet minder door. Sterker nog, vaak raakt de hond in verwarring omdat hij niet weet waarom de baas boos is. Een onzekere, soms bange, hond is het gevolg.

't Levert iets op

Het is beter om het ongewenste gedrag te voorkomen. Yasko bijt vooral tijdens het borstelen, het verzorgen van zijn vacht. Waarschijnlijk vindt hij het gepluk aan z'n haren niet prettig. Misschien heeft hij inderdaad een keer pijn gehad toen hij geborsteld werd. In ieder geval heeft hij geleerd dat wanneer hij naar Yvonne hapt, in haar handen bijt, zij stopt met de voor hem onaangename handeling, het borstelen. Het bijten levert hem dus iets positiefs op, reden voor hem om de volgende keer nog eerder of harder te bijten. Yasko moet dus ervaren dat 't bijten niet betekent dat Yvonne stopt met borstelen.

Snuitje

Voorkomen van het ongewenste gedrag betekent in dit geval dat Yvonne er voor moet zorgen dat Yasko haar niet kan bijten. Dit kan door Yasko, voordat ze hem gaat borstelen, even een zgn. 'snuitje' (een stukje stof om z'n bek met twee riempjes die achter z'n oren worden vastgemaakt) om te doen. Yasko kan dan wel ademen maar niet happen. Yvonne gaat Yasko nu dagelijks een paar minuten borstelen. Deze borstelbeurt van een paar minuten is vooral bedoeld als oefening om het bijten af te leren, het is niet de bedoeling dat z'n hele vacht 'doorgewerkt' wordt.

Geen effect

Na ongeveer vijf minuten borstelen kan (als Yasko zich goed gedraagt) het snuitje weer los gemaakt worden, de borstelbeurt is voorbij. Negeer de hond na het borstelen en het losmaken van het snuitje volkomen.

Veel honden vertonen erg druk gedrag na zo'n 'inspanning'. Als je aandacht aan de hond – en z'n drukke gedrag – schenkt, ben je hem voor dit (ongewenste) gedrag aan het belonen. Als Yasko tijdens dit borstelen naar Yvonne wil happen, dan heeft dit geen effect. Yvonne trekt haar hand niet terug, maar ze mag ook niet ontzettend kwaad op Yasko worden. Ze geeft alleen maar aan – met een neutrale, wat lage, stem – dat ze niet van zijn gedrag gediend is en gaat gewoon door met borstelen. Yasko leert zo dat zijn gebijt geen effect heeft. Reden waarom dit gedrag minder zal worden. Probeer 'm iedere dag een stukje te borstelen, bewaar het borstelen niet tot één keer in de 14 dagen, dat heeft minder effect.

Pups

Yasko is een al wat oudere hond. Hij heeft de tijd gekregen om dit ongewenste gedrag te ontwikkelen. Beter is het om dit ongewenste gedrag niet te laten ontstaan. Een pup laat je zo snel mogelijk wennen aan het borstelen. Een puppyvacht heeft nog maar weinig verzorging nodig, maar je pup moet wel vast wennen aan al dat gepluk aan z'n lijf. Een goede oefening voor pups is de zogenaamde 'aai-oefening'. Je houdt met je ene hand je pup bij de halsband vast (om naar de pup toe duidelijk te maken dat het niet vrijblijvend is en om te voorkomen dat de pup wegloopt als hij er genoeg van heeft) en met de andere hand aai je hem van het puntje van z'n neus tot het puntje van z'n staart. Dit doe je een aantal maal, waarbij je ook eens in een oor kijkt of een poot optilt. Na een paar keer laat je je pup weer los. Doe dit alleen als je pup zich netjes gedraagt. Wanneer hij tegenstribbelt of gaat happen, dan ben je te lang doorgedaan. Als je op zo'n moment loslaat, leert de pup dat protesteren zin heeft. De baas stopt met het (voor de hond) ongewenste gedrag.

Enthousiast

Tijdens het spel zijn veel pups erg enthousiast. In hun enthousiasme happen ze wel eens in je hand in plaats van in het speeltje. Veel eigenaren vinden dat niet erg, het is nog maar een pup. Maar pupjes worden groot. Het is voor honden erg verwarrend dat ze eerst wel dingen mogen doen – tegen de baas opspringen, in handen happen – en later, als ze volwassen zijn, niet meer. Vanaf het allereerste begin zul je je pup duidelijk moeten maken wat wel en wat niet mag. Wanneer je pup je tijdens het spel in je handen bijt piep je 'au' en stop je direct het spel. Bijten betekent dat de pret over is. Moeilijk daarbij is om consequent te zijn. Nog moeilijker is om met de hele familie consequent te zijn.

Reactie

Wanneer een pup helemaal door het doller raakt tijdens het spel, kun je beter een 'time-out' inlassen. Zet je pup even in een andere ruimte zodat hij niet de kans krijgt om overal in te gaan happen, in je kleding, in je voeten, in je handen, enz. Natuurlijk reageer je dan, je wilt niet dat je pup je kleding kapot maakt of gaatjes in handen of voeten maakt. En die reactie, daar was het je pup om te doen. hij heeft succes met z'n gedrag! Dat betekent dat hij het de volgende keer weer – en vaak wat heftiger – zal doen. Om te voorkomen dat hij succes heeft, zet je hem even in een andere ruimte.

Straf

Gebruik een kort, op lage toon uitgesproken, woord om aan te geven dat je hond iets verkeerd doet. De woorden 'nee' of 'foei' zijn hier voor geschikt. Je pup snapt nog niet wat deze woorden betekenen; dat zul je hem moeten leren, net zo goed als hij moet leren wat het commando 'zit' of 'af' betekent. Een pup leert snel wat de woorden nee of foei betekenen als je tegelijk met het uitspreken van deze woorden een onaangename handeling bij de pup verricht. Je pup ervaart het als straf wanneer je iets wat hij graag wil hebben, voor hem weghaalt. Stel je voor dat je in het restaurant zit en net aan die heerlijke biefstuk wilt beginnen. Op dat moment komt de ober aan en haalt zo die biefstuk voor je neus weg. Dit ervaar je als straf! Het weghalen van een verwachte beloning is een straf voor je hond.

Foei

Hoe leer je je pup dit? Leg op je vlakke hand een lekker brokje voor je pup. Op het moment dat hij dit wil pakken sluit je je hand (niet wegtrekken!) zodat de pup het brokje niet kan pakken. Tegelijkertijd zeg je op lage toon nee of foei. Dit kun je een paar keer herhalen. Wanneer je hond hier goed op reageert pak je het brokje met je andere hand – liefst tussen duim en wijsvinger – het geef je het aan je pup. Ook dit kun je koppelen aan een commando, bijvoorbeeld 'toe maar'. Je hond gaat de onaangename ervaring (het weghalen van het brokje) koppelen aan de woorden nee of foei.

Een hond castreren om het bijtprobleem op te lossen heeft geen enkele zin. Castratie helpt alleen bij problemen op seksueel vlak. Of bij zeer dominante agressie, maar dan zullen castratie en gedragstherapie gelijktijdig uitgevoerd moeten worden.

Marian Ser aas